

resultà l'expressió temporal *peſs'* à en oc. antic i *pieça* en fr. antic, per 'estona ha, ja fa estona', que en francès pertany encara a la llengua clàssica. Això fou també corrent en el català medieval (de vegades és 'temps ha', 'temps enrere'): *peça ha* ja es llegeix en un doc. 5 cancelleresc de 1304, i en un altre de 1325: «la mesió, que vós, senyor, me fes donar *peç'a*, la he despesa» (Finke, *Acta Ar.* III, 128, 473); «de la qual era ja, *peſsà*, feyt guarda e caste<1>là» en doc. ross. de 1325; escrit igual en altres dos de 1361 i 1362, *peça ha* 1359, 10 «*peça ha* que són consignades» 1354 (*InuLC*). En la *Questa* de Reixac apareix així mateix («pe<s>sà que yo-us conèc mils que vós no-us pensats», 77.18, no inspirat en l'original francès, que aquí redacta molt diferent); i també, amb punt de referència en el passat, *peça havia*: «hac estat lo ðorn treba<1>lat pus que no era estat *peſ' avia*» (105.9). «Romandràs pus sà que *peça ha* no fuiuſt», *Decam.* IX, § 3, 520.8f.

No caldrà que ens detinguem gaire en les accs. peculiars i modernes del mot, ja ben detallades i documentades en els *DAG.*, *AlcM* i *DFA*. Poques excepcions per a algunes que podem complementar. *Peça de terra* té gran extensió en tot el domini, des dels Pirineus fins a València; podríem aduir molta documentació toponímica valenciana de la mena de «*Peça 'l Clot*» 'peça del Clot', partida del Real de Montroi (1962); en dóna precisions per al Princ. el *CostManc.* (vol. II); acc. ja documentada en les més antigues fonts cèltiques. *La peça de suro* és cada una de les grosses penques que els peladors arrenquen de l'escorça d'aquest arbre (per a les dimensions i menes, veg. *CostManc.* 1).

Sona *pèsa* alt-pall. (per a aquest tractament de la ð, propi d'aquesta zona, veg. *EntreDL* II, 37.19), i allà el mot substitueix *pedaç* del català comú (a la manera francesa i castellana): *posar una peça* per tapar un forat a la roba, o bé una peça de couro a un bot que degota (Areu, 1933); d'altra banda *pèsez de linèt* són 'desfiles per a ferides i llagues' (Tavascan, 1934). 'Peça musical': «Reprèn el concert, amb una *peça* de Rambeau, tocada al clavicèmbal», Coromines (*L'Amor* 40 *Traïdor* III, O. C., 612a18, 612b21). Partint segurament del sentit de *bona peça* aplicat a persona, sovint irònicament, entre el baix poble barceloní es va descabdellar l'ús de *un peça* parlant de pinxos, barandes i homes arrufianats (carta de Coromines a Massó i Torrents, 15-II-1897, des de Montjuïc); «al grotesc personatge que m'explicava les seves penes --- era *un peça*, i sentia l'enyorança dels *patacos*» (*Presons Imag.*, p. 169, i ja p. 86).

El català *peça* correspon, com a tractament regular, 70 al tipus *PĒTTĪA del llatí vulgar,² que s'ha perpetuat en el port. *peça*, cast. *pieza* (ant. *pieça*), oc. *peça/pessa*, fr. *pièce*, it. *pezza* i *pezzo* d'iguals significats (sembla que d'aquí vénen també, amb el tractament fonètic normal allà el logud. *petta* 'carn' i roms. *pišà* id., Puşcariu, i Jud, *ASNSL* cxxiv, 391). Que és un mot d'origen cèltic quedà provat de manera definitiva, i sense la més lleu objecció possible, des de l'explícita i satisfactoria nota de Thurneysen en *Keltoromanisches*, 70.71.

Així ha estat acceptat des de llavors per tots els lingüistes responsables.³ *PĒTTĪA és la forma que respon, en gal i celta continental, al bretó *pez* 'tros', ky. i còrn. *peth* 'part', irl. ant. *cuiſ* 'part', 'tros de terreny', per ex. *cuiſ riig* 'terra del rei', *pett immulen* 'terra del moll', que ja figuren en el monument més antic del gaèlic (el segon en forma manllevada del britònic); avui irl. *cuid* «share, part», «privy parts», «clothes of deceased persons» etc. L'ètimon proto-cèltic hagué de tenir la forma KĒTTI-: KŪ- dóna normalment P- en gallo-britònic, i en canvi K- en gaèlic i irlandès, però és també normal que l'element ŷ labialitzi una ð següent en els dialectes goidèlics. La base *PĒTTĪA està, doncs, perfectament establerta per al celta continental; i com a especialistes del català ens interessa de veure que fins el sentit especial de 'peça de terra' el trobem ja existent en els més antics textos goidèlics.

DERIV.: *Pecejar* 'fer a trossos, trossejar, destrossar' [1251]: «si passen per Roseilló que no fa<1>le que no sien pres --- e que-ſs *peceig* totz, que puix farem ben dret», doc. de l'Alta Ribag. (PPujol, *DocVgUrg.*, 16.34); en un altre de l'Alt Cardener de l'a. 1250, sembla que hi hagi *peciar* (i no fóra estrany que en aquesta zona, on encara es diu *pujà* per *pujar*, hi hagués reducció de *eĵ* a *i*, però també es pot creure que no es llegeixi una sigla de *e*, i sigui *pezeiar*: «que si él --- los aportàs --- a mort, que él lo *peziarie* tot» (PPujol, 15.50); «lo canonge venc ab gran re de tafurs, --- e tots aquels embans, e tots aquells draps qui veden la mostra dels draps, trencaren e *peçejaren* e mal meteren», Lull (*Blang.* II, 117.19); i en les *VidesR* (veg. el gloss., i *CostManc.* 1). També *especejar*: «--- Annà e Chayfàs / --- / après foren alabcats; / de l'altra gent van rocegar / e degolar e 's*pecejar*», *Lleg. Rim. Sev.*, v. 979 (també en el 926), i en les *VidesR* (gloss.).

Peçal. *Peçarrona*. *Pecer*. +*Peceta* val.: «Els sistemes de pesca principals són: d'arrossegament, en què, de major a menor, --- podem comptar: el *bolitxó* --- on han d'estirar --- uns 30 pescadors ---, *reclam*, on cal tirar de les cordes uns 10 a 12 homes; després ve la xarxa curta i manejable per dos homes, que se'n diu *peseta*», HAMorós («Gorg», 26-xii-71, p. 27).

Pessó 'munt cònic de coses, especialment herba, palla i altres productes agrícoles' cat. occid. pirinenc: és probable, si bé incert, que sigui derivat de *peça*; evident des del punt de vista morfològic i lexical, és una derivació molt concebible semànticament, tenint en compte que els pessons d'herba o palla se solen disposar en sèrie, en les bordes, pallisses, cases rurals, o en els prats i camps a la vora d'aquelles, i per tant pogué néixer en expressions freqüents com «a tal indret tenim tants *pessons* (= *peçons*) de trepadella etc.».

Sentit pertot a l'Alt Pallars i Ribagorçana. En el meu treball de Cardós i Vall Ferrera (1935), recollint-lo a totes les localitats, ja deia: «munt de palla o d'herba, especialment la pila de l'herba dallada que es guarda en les bordes. Mot curiós, d'etimologia desconeguda» (*BDC* xxiii, 302b). Abans, només en el *DAG.*: 60 «Andorra, montón, multitud de coses». També exis-